

OBČASNÍK

VYDÁVANÝ CENTREM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB JESENÍK

Prosinec
2019

Svazek 5
Vydání 1

Vážení čtenáři,

jsme rádi, že Vám můžeme přinést nové vydání Občasníku, o to raději, že to je v době adventní. Toto krátké období před vánočními svátky je v tradičním podání doba očekávání. S tradicí kontrastuje její soudobé, zejména komerční pojetí. To si tuto dobu upravilo po svém, ba přímo uchvátilo. A tak jsme se mohli setkat s typickou vánoční výzdobou na různých místech už snad i na konci babího léta. V době, kdy podzimní slunce dalo vyniknout všem barvám jedné z nejkrásnějších částí roku, nám často při nákupech v supermarketech zněly v uších koledy, o reklamách v médiích ani nemluvě. Ale na tyto skutečnosti dnešní doby si postupně zvykáme, asi je úplně nezměníme. Co ale můžeme změnit, je naše prožívání a vztah k tradičním hodnotám. Advent nám může pomoci lépe vnímat přirozený běh věcí. V křesťanské tradici začíná rok právě adventem, obdobím očekávání, nadějí něčeho nového, nový začátek. Tím jsou Vánoce a s tím spojené slavení Božího narození. Advent je dobou přípravy. A tady je asi na místě řečnická otázka, jak se máme připravovat? Kolem sebe vidíme nám všem známý předvánoční spěch. Shánění dárků, velké nákupy a zásobování, ledniček a spíží a abych nezapomněl, důkladné uklízení. Všeho moc škodí, praví známé přísloví, stejně jako, jaké si to uděláš, takové to máš platí i o Adventu. Určitě všichni chceme mít Vánoce krásné, připravené. Lze to určitě i s menší mírou stresu, když si nastavíme hodnoty tak, že si najdeme čas na zamyšlení o smyslu Vánoc, Adventu, navštívíme adventní koncert nebo, a to hlavně, na někoho druhého, blízkého či známého. Určitě to vnese do našich srdcí více radosti. Radost je průvodcem spokojeného lidského života. Platí to i pro všechny naše klienty. Ty, o které se starají naše pečovatelky v jejich domovech nebo u nás v Centru. K radosti stačí mnohdy málo, vřelý úsměv, pohlázení anebo společné sdílení různých okamžiků, které pro naše klienty připravujeme. Například Mikulášské setkání, předvánoční posezení s vystoupením dětí, tradičně přijdou jeseničtí skauti s Betlémským světlem a mnoho dalšího. A taky očekáváme Ježíškova vnučata a další překvapení, proč to všechno? Pro radost a dobrou pohodu našim seniorům!

Přeji vám příjemné adventní čtení a připojuji přání pokojných a radostných vánočních svátků v kruhu svých blízkých a do nového roku je to nejlepší!

Jan Rotter, ředitel CSS Jeseník

Obsah čísla:

2. Dny seniorů
3. Rozhovor s pečovatelkou
4. Rada seniorů
5. Chráněné bydlení
6. Klub seniorů
7. Slovo zřizovatele
8. Vánoční recept, Kvíz

Mezinárodní den seniorů si každoročně připomínáme 1. října. Je oslavou všeho, co mohou lidé ve starším věku ze svých životních zkušeností dát ostatním. Je to den, kdy si také uvědomujeme, s čím se musí tato věková skupina potýkat. Ne všichni senioři jsou zcela zdraví, pohybliví a fit.

V Jeseníku v polovině října tradičně pořádá Město Jeseník ve spolupráci s Městskými kulturními zařízeními Jeseník a naší organizací Dny seniorů města Jeseník s bohatým programem. Mimo tento hlavní program mohli již na konci září jeseničtí senioři oslavit svůj svátek také na akci v Divadle Petra Bezruče organizované společností Sun Drive Communications s. r. o. podporované Olomouckým krajem a MPSV ČR, kdy hlavním účinkujícím v pestrém kulturním programu byl charismatický moderátor, zpěvák a imitátor Vladimír Hron. Téměř všechny tyto akce, až na výjimky, bývají pro návštěvníky zcela zdarma.

Ani užívání pobytové sociální služby není důvodem nevyužít pestrý programovou nabídku, pokud zdravotní stav dovolí. A tak některé naše klientky navštívily kulturní program letošních Dnů seniorů. Společně s nimi jsme se bavili na jejich zahájení v Divadle Petra Bezruče, shlédli jsme i vernisáž výstavy fotografií nazvanou „Česko očima seniorů“. V úvodu programu Dny seniorů města Jeseník oficiálně zahájila starostka Zdeňka Blišťanová předáním symbolického klíče od města do rukou seniorů po dobu oslav. V pestrém programu nazvaném „Stále nás to baví“ se skvělými průvodkyněmi Renatou Plevovou a Jarmilou Josefíkovou vystoupili převážně účinkující „v nejlepších letech“ - temperamentní taneční soubor Čekanky z Kunětic, Pěvecký soubor Wrzos z Glucholaz, Pěvecký sbor Jesen, ale i děti z Modré školky v Jeseníku. Příjemným zklidněním byla ukázka cvičení jógy pro seniory.

Zájemcům o víkendový program poskytla naše aktivizační pracovnice také doprovod, a to do kina na film Na střeše, do divadla na představení Holendry i na nedělní tanečky s oblíbeným duem Eva a Jindra. Všechny akce se našim seniorům moc líbily. Uživatelé, kterým jejich kondice již neumožňuje se akcí ve městě účastnit, přišly potěšit děti z Modré školky přímo k nám do Centra. K připravenému pásmu písniček a tanečků přidaly pohádku O Budulínkovi a vlastnoručně vyrobené dárečky.

Dny seniorů byly opět příjemným zpestřením podzimních dnů a prostorem pro setkávání pro všechny starší občany Jeseníku s chutí opustit klid svých domovů a vyrazit do společnosti. Poděkování patří všem organizátorům a účinkujícím i dobrovolníkům, kteří se na zajištění letošních dnů seniorů a oslavě svátku seniorů podíleli.

Andrea Stefanakisová, sociální pracovnice DpS

Pečovatelky nejsou pouze osoby, které přijdou a umyjí člověka, podají mu jídlo, ale jsou především osobami otevřenými, všestrannými s velkým srdcem. V případě Marcely Vaňkové, srdcem pulsujícím poezií.

*Není to práce
Je to poslání
Vykoupat člověka
Nachystat snídani*

*Pomoci z postele
Vzít ruku do dlaní
Pohladit po vlasech
Přivítat svítání*

*Vyslechnout trápení
Pohladit po duši
Vycítit to....
Co každý netuší*

*Darovat objetí
A láskou zářit
Když děláš to rád
Tak se ti daří*

*Být tady pro sebe
Být tady pro druhé
Je třeba si užít
Navždy tu nebudem*

Jak bys charakterizovala Marcelu Vaňkovou?

Blázen. Blázen, který se do všeho pouští po hlavě.

Marcela po světě chodí s otevřenýma očima i srdcem. Vše-
stranně založená, najdeme jí na lukách jezdit na kole se psím
spřežením, vaří lektvary a léčidla, je také dobrovolná hasička.
A především matka dvou po ní všestranně založených potomků.
V neposlední řadě pečovatelka. I přes vyčerpávající každou hodinu
svého bytí si našla prostor pro vydání sbírky básní s názvem
Motýlích křídel prach. Měla jsem tu čest být přítomna křtu této
sbírky. Byl to poeticky a hudebně příjemný počin, plný příjemných
lidí a smíchu.

Jsi básnířka i pečovatelka. Kým se cítíš být víc?

Především člověkem. Láskyplným a všeobjímajícím. Což se v
mých očích snoubí právě s pečovatelstvím. A báseň, to už je jen
vyjádření pocitů z toho všeho.

Jak se konkrétně projevuje ve tvé sbírce inspirace touto prací?

Ve sbírce naleznete celou řadu básní z prostředí pečovatelské
služby, domácností klientů a ze života seniorů. Jeden příklad
zavšechny. Z nejnovějších kousků je to poslání.

Proč je smrt tak lákavé téma?

Smrt je součástí života, stejně jako narození. Měla jsem tu čest
doprovodit do úplného konce po poslední vydechnutí jednoho
z dlouholetých klientů. Byl to velice silný zážitek. Cítila jsem
lásku, krásu a klid.

Ve svojí sbírce popisuješ spoustu seniorů se, kterými jsi se během své práce setkávala a setkáváš. Je to osobitý pohled. Napadají tě verše při samotné péči? Zapisuješ si poznámky, nápady a postřehy?

Nápady mi proudí hlavou nárazově. Ovlivňuje mě příroda, vesmír,
lidí, které potkávám. Myšlenka ke mně přijde vždy sama, podle
toho, co prožívám, jsou to situace, příběhy, životní cesta. První
básnička mě napadla při rozvozu obědů. Musela jsem si ji zapsat.
Byla vyvolaná strachem o syna.

Takže sociální oblast je inspirativním místem pro básníka?

Určitě ano, je to něco, co se mě dotýká každý den. Jde o mé každo-
denní pocity.

Mají vaši klienti, celkově senioři zájem o poezii?

Darovala jsem několik svých knížek nejen klientům. Senioři jsou
nadšení. Někteří se učí básničky nazpaměť a recitují mi je při péči.

Rádi se ke knize vrací a povídají si o ní. Do budoucna plánují akci s jednou naší seniorkou, která bude moje básně recitovat. Nedávno proběhla akce s klientem PS, který mě doprovázel při recitaci z méjí sbírky na klavír. Myslím si, že to byla vydařená příjemná akce pro seniory z CSS Jeseník.

Máš oblíbené autory?

Z klasiků je to za mě Seifert. A také se mě silně dotýká Cohen, který je pro mě styčným bodem, také proto, že své texty zhudebnil.

Jaký byl tvůj prvotní impuls pro psaní?

Půjčovala jsem si poezii už jako dítě. Nechala jsem si vyložit karty (smích) a v nich vyšlo, že se moje duše touží vyjádřit. A tak jsem jí nechala...

Kterou ze svých básní máš nejraději, taková tvoje srdcová záležitost?

Pocitově ta první.

A poslední otázka. Máš v hlavě aktuálně nějakou báseň?

Ticho a tma.

Pavčina Drabáková, sociální pracovnice PS

*Šel pustou krajinou sám
Bílou jak sněh ...
V očích měl smutek
I radost zároveň
...nevěděl co ho čeká.
Však v duši se smál
Vždyť cítil vnitřní klid
...uprostřed lesů dnes
Nalezne odpověď snad.
Až sobě, svým druhům
I tomu nahoře...řekne
„Slibuji“
Pak vydá se na cestu novou
A bude rozdávat radost a smích
...ukáže maličkým skautíkům,
Že touto cestou je úžasné jít*

STÁLE NÁS TO BAVÍ...

To byl název oslav podzimního Dne seniorů v Jeseníku. Půjčila jsem si tento slogan k úvodu malého zamyšlení nad prací Rady seniorů. Ano, stále nás baví se jedenkrát měsíčně scházet a řešit spolu s vedením města věci, které nás, seniory, pálí, ale také vymýšlet nové akce, většinou ve spolupráci s jinými subjekty. Podařily se zorganizovat přednášky péče o zdraví, o možnostech užívání internetu pro seniory, vytypovaly se zájezdy: 5x do divadel do větších měst, 9 poznávacích zájezdů, z toho dva do Polska. Senioři se zúčastnili celoměstských akcí Pohádkový les a Dýňová slavnost, jednou jako samostatné pohádkové stanoviště a jednou s "bazárkem" pěkných, ale už nepotřebných věcí.

Šest členů rady se zúčastnilo na pozvání rady seniorů z Neuburgu am Donau několikadenních Zámeckých slavností. Do polské Nysy zavítala skupina seniorů na Nordic walking, dožinky, poznávání města s přednáškou i na slavnostní zasedání tamní rady seniorů, které organizovalo Centrum společných aktivit. Několik jeseníckých párů seniorů zvládlo 20km dlouhé pádlování na kajacích po řece Odře v Kędzierzyn-Koźle koncem srpna, které se uskutečnilo na pozvání Akademie 3. věku. Rada seniorů nezapomíná ani na své polské přátele z Glucholaz, kteří se zúčastnili Dnů seniorů vystoupením pěveckého spolku Wrzos, a kteří pravidelně reciprocně zvou na své podobné akce i jesenícké seniory. Ve spolupráci s MKZ se uskutečňuje měsíčně kino pro seniory, Masopustní maškarní karneval a Mikulášské setkání v jesenícké kapli. Všechny aktivity a nové myšlenky jsou hodnoceny na zasedáních též se zástupci Centra sociálních služeb a s Odborem sociálních věcí a zdravotnictví, kteří pomáhají Radě seniorů uskutečňovat jejich představy. Díky dobrému týmu se zájmem o věc, pochopení radnice a dalším spolupracujícím subjektům, nás práce pro seniory baví a těšíme se i z malých úspěchů. Těší nás též zvětšující se zájem o naši činnost z řad lidí, kteří na zasedání přicházejí se svými podněty či nabídkami dalších aktivit.

za Radu senioru Jarmila Josefíková

Minulost

Sociální služba chráněné bydlení se zde objevila společně s účinností zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů., který takto zařadil dřívější Domovy – penziony pro důchodce, pro které již neměl speciální kategorii (formu poskytování sociální služby). Od počátku bylo toto zařazení dosti krkolomné, protože služba chráněné bydlení byla tvůrci zákona pro svoji náplň činnosti zamýšlena pro úplně jinou cílovou a hlavně věkovou skupinu než jsou senioři. V letech minulých, dříve než bylo vystavěno nové křídlo budovy Centra sociálních služeb Jeseník na ulici Beskydská (tj. **od 1.1.2007 do 31.10. 2015**), sídlilo chráněné bydlení v Penzionu pro seniory v Jeseníku o celkové kapacitě 60 míst. 22 míst bylo v CHB na ulici J. Ježka a 38 míst bylo v CHB na ulici Beskydská. Tato kapacita ale nebyla 100% naplňována, protože si každý kdo mohl radši připlatil (za druhou osobu), aby zůstal ve dvoulůžkovém pokoji sám. To platí dodnes, nikdo nechce být ve dvoulůžkovém pokoji s cizí osobou. Výjimkou jsou pouze manželské dvojice.

Současnost

Chráněné bydlení v současnosti stále sídlí ve dvou budovách Centra sociálních služeb v Jeseníku, jen kapacita se snížila a to se zřízením Centra sociálních služeb a příchodem sociální služby Domov pro seniory. **Od 1.11.2015** si klienti chráněného bydlení mohli vybrat, zda přejít do služby Domov pro seniory, či zůstat v chráněném bydlení, nebo také zvolit úplně jiný způsob ubytování či péče. Kapacita chráněného bydlení na ulici Beskydská se snížila z 38 míst na 14, ale kapacita 22 míst na ulici J. Ježka zůstala zachována. Celkem tedy 36 míst chráněného bydlení ve dvou budovách. Tento stav by měl trvat až do plánovaného zániku sociální služby chráněné bydlení tj. **do 31.12. 2020**.

Budoucnost

Pokud se podaří zrealizovat všechny plánované kroky ke zřízení nové sociální služby Domov se zvláštním režimem, sociální služba chráněné bydlení k **31.12.2020 zanikne**. V CHB na ulici Beskydská uvolní kapacitu nově zřízené službě Domov se zvláštním režimem, a v CHB na ulici J. Ježka kapacitu péče převezme terénní Pečovatelská služba. Co to znamená pro klienty CHB ? Zase se budou muset rozhodovat. Zda zůstat v domě na ulici J. Ježka a přijmout terénní pečovatelskou službu, nebo se postupně přesunout (z důvodu vyšších požadavků na péči) do služby Domov pro seniory či Domov se zvláštním režimem, nebo zda naše služby úplně opustit a hledat si třeba komerční způsob bydlení ve městě. Proč to všechno?

V souladu s komunitním plánem, záměry zřizovatele a samozřejmě s důrazem na poptávku veřejnosti by v současných prostorách (části) sociální služby chráněného bydlení měla vzniknout nová sociální služba Domov se zvláštním režimem (pro laiky vyšší „úroveň“ péče než Domov pro seniory). V současnosti chráněné bydlení již dlouhodobě nenaplnuje svoji kapacitu. Vyrůstá poptávka po větším komfortu bydlení (není zájem obývat dvoulůžkové pokoje společně cizími osobami) a potenciální klienti pokud mají vyhovující bytové podmínky preferují spíše domácí prostředí (samozřejmě s účastí terénní pečovatelské služby, která je v současné době dostatečně nastavena). Dále se také postupně zřídily Domy s pečovatelskou službou v okolních obcích (pochopitelný úbytek potřebných žadatelů) a hlavním důvodem je již v minulosti nešťastné nastavení sociální služby chráněné bydlení pro věkovou kategorii senioři (jako zúžení cílové skupiny). Sociální služba Domov se zvláštním režimem je služba nedostatečná a velice potřebná a měla by vzniknout jako výsledek transformačního procesu Centra sociálních služeb v Jeseníku, které takto reaguje na přicházející změny potřeb péče obyvatel města Jeseníku.

Alice Macečková, sociální pracovnice CHB

Klub seniorů v Jeseníku, jehož provozovatelem je Centrum sociálních služeb v Jeseníku má v současnosti téměř 200 členů - seniorů města Jeseníku, kteří se pravidelně střídají, dle týdenního harmonogramu, ve využívání klubových prostor. V letních měsících (červen, červenec, srpen), kdy klub seniorů na Dukelské ulici nebyl provozem až tak vytížen, se nám konečně podařila realizovat oprava podlah včetně pokládky nové podlahové krytiny (linoleum) v obou společenských místnostech. Vše je nové, krásné a pro uživatele, ale i následný úklid velmi pohodlné. Menší společenská místnost slouží jako přednáškový sál s možností videoprojekce, větší společenská místnost s klasickým stolovým posezením je využívána pro společenské akce či klubovou činnost. Na fotografiích můžete sami zhodnotit, zda a jak se nám to podařilo. Níže uvádím také rozpis klubových aktivit i kontakty na které se můžete v případě Vašeho zájmu obrátit....

Aktivity určené seniorům města Jeseník: KS Jeseník

Kdy	Kde	Kdo	Kontakty
Pondělí	KS Jeseník Dukelská 718	Klub seniorů turistů 16:00 - 19:00 sudý týden	Jana Šimková tel. 777 279 102
Úterý	CSS Jeseník Beskydská 1298	Virtuální univerzita 1x za 14 dní 9:00 - 11:00	Alice Macečková tel. 737 241 059
	KS Jeseník Dukelská 718	Klub seniorů šachistů 13:00 - 16:00	Bedřich Táborský tel. 777 471 373
	KS Jeseník Dukelská 718	Klub seniorů prac. ve školství 2. a 4. týden 12:00 - 16:00	Mgr. Alena Trunečková tel. 776 795 949
	KS Jeseník Dukelská 718	Pěvecký soubor JESEN 16:00 - 20:00	PaedDr. Karel Pajer tel. 702 470 806
	KS Jeseník Beskydská 1298	Taneční soubor TRSEN 16:00 - 19:00 dle domluvy	Martin Sochor tel. 605 292 296
Středa	KS Jeseník Dukelská 718	Konzultant pro bezbariérovou výstavbu - NIPi sudý týden 13-17	Ing. Jan Cidlík Tel. 736 127 871
	KS Jeseník Dukelská 718	Pleteme košíky 13:00 - 16:00 lichý týden	Kateřina Macháčková tel. 734 616 062
	KS Jeseník Dukelská 718	Aktivní senioři 15:00 - 20:00 sudý týden	Alois Pořízka tel. 604 792 860
	KS Jeseník Dukelská 718	Zahradkáři 16:00 - 20:00 lichý týden	Ing. Bedřich Bartoš tel. 777 569 806
Čtvrtek	KS Jeseník Dukelská 718	Klub seniorů města Jeseník 13:00 - 16:00	Marta Forstová tel. 731 954 867
	KS Jeseník Dukelská 718	Pěvecký soubor JESEN 16:00 - 20:00 (kromě týdnu Akademie)	PaedDr. Karel Pajer tel. 702 470 806
	KS Jeseník Dukelská 718	Akademie III. věku poslední týden 16:00 - 17:30	Bc. Alena Kalinová tel. 584 498 406
Pátek	KS Jeseník Dukelská 718	Relaxační cvičení pro seniory 10:00 - 11:00	Věra Vašíčková tel. 777 911 993
	KS Jeseník Dukelská 718	KS - Klub bojovníků za svobodu 1. týden od 13:00 - 14:00	MUDr. Ruth Potěšilová tel. 584 412 413

Alice Macečková, koordinátor aktivit KS Jeseník

CO JEŠTĚ SENIORŮM NABÍDNOUT?

Možná se to na první pohled může zdát jako trochu provokativní otázka, ale na ten druhý mohou věci ukázat svůj pravý význam. Protože z mého pohledu tato otázka vystihuje snahu. Snahu hledání cest, možností a nabídek, které mohou seniorům zkvalitnit jejich život. Nikdy to nebude naprosto dokonalé a nikdy se nepodaří zavděčit a zajistit potřeby všem. Přesto všichni, kteří se věnují seniorům města, mají snahu přemýšlet nad tím, jak stávající aktivity dělat lépe a nacházet nové aktivity a služby, které by mohli být seniorům ku prospěchu.

Město Jeseník prostřednictvím své příspěvkové organizace Centrum sociálních služeb, ale i skrze Městský úřad Jeseník a další příspěvkové organizace a spolupracující organizace a instituce se snaží nabídnout seniorům širokou plejádu aktivit, možností a služeb. Důležitá je však také komunikace se seniory a sbírání podnětů a potřeb seniorů. K tomu účelu tady máme radu seniorů, ale také možnost každodenního kontaktu s lidmi, kteří mají seniorskou oblast na starosti a kteří vás vyslechnou a mohou nabídnout pomocnou ruku tam, kde to jde.

Co však vyvodit z textu výše a napsat závěrem? Využívejte možností, které před vámi jsou. Ať už je to například vzdělávání v rámci akademie třetího věku nebo virtuální univerzity třetího věku nebo i jednotlivých přednášek. Jezděte na zájezdy, chodte do kina na seniorské promítání, navštěvujte tanečky pro seniory a využívejte mnoho dalších aktivit, pokud to jde. Potkávejme se na akcích, které nemusí být určeny jen pro seniory. Žijme svůj život aktivně. Může nastat doba, kdy to už nepůjde. V takovém případě jsou tu služby, které vám i rodině pomohou s vaším setrváním v domácím prostředí co nejdéle, a až ani to nepůjde, jsou tady pobytové služby, které se o vás postarají a také nabídnou mnohé aktivity.

Přeji pevné zdraví a příjemné prožití vánočních svátků všem seniorům a nejen jim.

Jiří Kovalčík
vedoucí odboru soc. věcí a zdravotnictví MěÚ Jeseník

HOVĚZÍ PEČENĚ SE ŠÍPKOVOU OMÁČKOU A PERNÍKOVÝM KNEDLÍKEM

Suroviny na pečení a omáčkou:

- hovězí zadní
- slanina
- mrkev, celer, petržel
- cibule, sádlo
- šípková marmeláda, šípkový čaj
- citron, cukr krupice
- rajčatový protlak
- sůl, pepř mletý, nové koření
- pepř celý, bobkový list
- hladká mouka

Suroviny na knedlíky:

- rohlíky
- mléko
- máslo, vejce
- perník
- sůl, bílý pepř

Příprava pečeně a omáčky:

Maso protkneme slaninou a mrkvi osolíme a opeříme, opečeme na sádle. Dále na sádle a slanině opečeme cibuli, mrkev, celer, petržel, zarestujeme protlak, přidáme marmeládu, odvar z čaje a všeho koření, vložíme maso, podléváme a dusíme do měkka. Maso vyjmeme a omáčku zahustíme jíškou, rozmixujeme, provaříme a dochutíme.

Příprava knedlíků:

Rohlíky nakrájíme na kostky, polovinu jich opečeme nasucho do tmava, potom smícháme se zbývajících světlými rohlíky a provlhčíme mlékem. Oddělíme žloutky od bílků, žloutky vyšleháme s rozpuštěným máslem, bílky vyšleháme se špetkou soli. Nejdříve zamícháme do rohlíků žloutky, přidáme strouhaný perník a pepř, nakonec opatrně vmícháme sníh z bílků. Tvarujeme koule a vaříme je na páře.

Kolektiv kuchyně CSS Jeseník Vám přeje dobrou chuť a krásné Vánoce. / Petr Bár, vedoucí stravovacího provozu

VÁNOČNÍ KVÍZ

Víte kdo nosí dárky v které zemi ?
Přiháďte správné odpovědi.

A. Ježíšek	1. Španělsko	☐	☐
B. Santa Claus	2. Švédsko	☐	☐
C. Děda Mráz	3. Čechy	☐	☐
D. Papá Noël	4. Rusko	☐	☐
E. Čarodějnice Befana	5. Itálie	☐	☐
F. Skřítki	6. USA	☐	☐

Převzato z knihy Knížka pro vzpomínání a procvičování paměti.

Beskydská 1298/6
Jeseník 790 01
tel.: +420 584 411 391
info@cssjes.cz
www.cssjes.cz
www.facebook.com/cssjes

centrum
sociálních
služeb jeseník

Jeseník

Grafické zpracování T. Neuwirth